

Keleivis, Karaliaucziuje
kas Utarniną išdūdamas,
kaštoj, ant bile tokio Pusto
apšėliūtas, su Pušpinin-
geis ant Bertainio Metū
5 Sgr.

Keleivis

16

Apšėlimū Štatimai i Ke-
leivi kaštoj po 2 Sgr. už
kožną, smulkeis kaštais
išdrušawotą Gilę. Gro-
mats reit šen atrapšyti:
Border-Rossgarten
№ 5.

Karaliaucziaus Broliams Lietuwiniams Žinės parnešas.

№ 25.

Karaliaucziuje, 9. Julijū.

1872.

7. Nedėldienėje po šventosės Traicės.

Evang. Matf. 9, 1—9, arba Luf. 7, 36—50.
Grom. Rym. 6, 19—23.

„Smertis yra Griekū Alga, bet Dowana Diewo
yra amžinoji Gywata Kristuje Jėzuse, musū Wieš-
patyje.“ Žmogaus dwejopa Szlužba, dwejopa Alga.
Tacziau Niekš ne myl šlužyti bet wis weitiaus sawo
paties Wale turėti. Todėl Walnybe ypacziew musū
Gziesūse toks mylims ir brangus žodis Ewiete pa-
stojes; kožnas meilij ir troškta walnas pastoti, o iš
šiuo Meilijimo ir Troškulio yra daug netikusios
Priesgynytės, daug Waidū, Mašrū, Kraujo Pralies-
jimū ir wisokios Bjaurybės bey Išpušijimo ant Ewieto
pasidare. Tai Paklydimas žmogiškos Išminties, ka-
dangi per Walnybę laikoma, kas ne Walnybe bet jū
labjaus Wergyste yra.

Nėsa geray išžurėdams tai beweit išpaziti, kad
tai ne Walnybe, kur toks žmogus gaun wisay pagal
sawo Kuno Pageidimus elgtis, ryti, girtawoti, lebauti,
kėkšauti, plėšti, sawo N'apykanta, Pawyda, Kerštą
ant Kitū išleisti ir kas tam lygu. Tist išdabok Wal-
kuna, Pasileideli, Girtūkli. Toksai berods mislyjas
walnas ēsas, ale ar tai Walnybe, kurioje jis randas?
Niekū Budu! Tai ne Walnybe, bet Wergyste!
Toksai yra Werginis sawo Kuno Geiduliū, ir grieš-
nų Pageidimū, Werginis Griekū, beje tiesiog sakant
paties Welnio, kurio jis waromas ir pries kuri jis
ne gal atšiginti. Kartais toksai Wėdnas, matydams,
katrul su jūmi eit, gana norėtu kitoks pastoti, kitaip
elgtis, ale jis ne gal; jis gana norėtu iš sawo Werg-
ystės atšikliudyti, ale jis to n'istengia. Taigi ma-
tom, kad tai Wergyste ir biedningiauša Szlužma.

Bet kur Szlužma, ezion ir Alga. Ogi žurėkim,
kofia ben Griekū Alga ēsanti, ir kaipgi ben Welnias
sawo paikiemsiems Werginiam užmok? Berods su
grazieis Pazadėjimais Welnias ne šlujoj. Jis ypa-
cziew iš Pradžios wilstodams ir mašindams sawo Tar-
nams pažada wisokiu Linksmybju ir Gerybjū, ko tist

Szirdis geidžia, ale jis Melagis ir n'atessa, ka jis pa-
žadējes. Jis žmogu klapatyj, wargin, nerimascziuja,
alšina, warinēja, gandina ir domyja, kiek tist imany-
dams, jū ilgiaus jū daugiaus, kad galiaustey ne tri-
worina. O kas bus tokiems Griekū Szlužauinkams
ant Galo? Smertis Griekū Alga, o tai ne tist
kuniskasis bet jū labjaus dwašklasis ir amžinasis, ta
Alga, kurią ans Bagoczius išmofeta gawo: tolimjauša
Tamybe, Kaufims ir Dantū Klebėjims, toj Wietoj,
kur fremtanczioji Kirmelė ne numiršta ir deganczioji
ir ēdanczioji Ugnis amžinay n'uzgesta.

Taygi šalin su ta Szlužba, bet pasidūkim i kita,
i Szlužbą sawo Diewo ir Išganytojo, kurfai iš
Meilės už mus i Smerti pasidawes, meilhdams mus
nū Welnio Wergystės atwalnyti ir mus sawo patims
ardūti. Juk reit atšiminii, kad mes i Diewo Weida
šuwerti. Taygi Diewo Abroža per Krištą wēl atgau-
dami mes tokieis pastojam, kofieis mes leisti, ale taip
mes juk ir walnais pastojam. Beje i Diewo Weida
naujey atgimdytas Diewo Waitas šlužija Ponui
Diewui, ale tai jis daro pagal sawo diewištaję
Burybę, Walnybėje. Nėsa Diewo Kudikis myl tą,
kurs jū pirma mylējes be Prywartos iš Szirdies
Dugno ir elgias pagal sawo Tėwo Wale walnay ir
su Dziausmu. Todėl tai ne ir Wergystės bet Wal-
nybės Szlužma.

O kaēgi ben tōs Szlužmōs Alga? Amži-
noji Gywata. Beje iš Tikro kalbant, Alga tai
n'iera, kadangi ir Kudikis nū sawo Tėwo-Algōs ne
pelno, bet Tėwas jam sawo wiša Naudą ir Uki dūda
iš Meilės, todėl, kadangi jis jo Tėwas, o ans jo
Sunus yra. Szitokiu Budu tur Diewo Kudikis jau
šic'on wisuczēs ogi iš Wiršaus ir Wargūse ējant
Pakaju, Gaiwesti, Dziausmą, o kartunta dangiškoj
Swetlyckioj amžinaję Linksmybę. Amen.

Szwentaję Dieną

Dangaus Wicšpats mums iš Meilės ir Malonės do-
wanojo ant Atšigaiwiimo po turėtojo kuniškojo Darbo

bey Trūso, bet labjauseny ant to, kad nesmertelnoji Dufia jo daugiaus Progos bey Gzieso turētu, už jos amžinąjį Palaimą pasirupinti. Išpildymas trečiojo Prifakymo todel žmogui ney jokia Brywarta arba Sunkenybe, bet tikras Džiaugsmas turētu buti. Taciau žmogiskais Abulumas, Gods bey Nepasifakdinimas del kuniskūju Daiktū ši šventaji diewisfaji Dawada perkreipti, o Dieną Wiešpaties i praštą Darbo Dieną pawersti procawojas. Kurio Akys atwiros, tas wisur gaun martyti, kad šventos Dienos Szwentimas Žegnones išplatina, o jos Nešwentimas Žmogystei ant didžios Nepalaimos nusidūda. — Ne seney todel didelis Skaitlus dwašškū tikincziū Wyrū iš Westfalū Prowincos gruntingay sustatytoj Gromatoj iškreiškė ir musū Cicorystes Saimui tą didzeję Bėda, kuri ir musū Žemėj del Paniekinimo šventos Dienos išgastingay didyn eit, prašydami, kad per nauja Jofaną wijofs Darbas Fabrifėja, Remestininū Stubosa bey ant Lauko šventoms Dienoms powisam uždraustas, o Tamorū Wazmawimas šofieis Wežimais bey Gelžkeliū Trūkieis ogi ir Pusto Bėgei kiek tikt galima pamanti taptu, priegtam ir, kad Karcziamū bey Szinkū Stulūs ne taip bjaurey didyn eiti gantu. — Ale juš ir streikinėjantieje Gizelei bey Darbininkai ne tikt Algos Paauškūnimo, bet ir šventos Dienos prašo, dabar dar bene wien Pateikawimui; taciau tam jų Prašymui menkiansey galima bus prieššūstengti, nes kas žmogui jo šventąjį Dieną ima, tas jam atwiray Neteisybę daro. Todel jau del Kutūkinimo pakilusiojo Waido tarp Fabrifū Ponū arba Mistrū bey prie tūjų dirbancziū Darbininkū arba Gizelių rasi weik Jofanas del šventos Dienos Szwentimo turės išleidžiamas buti. — Ale ne tikt prie musū, bet ir anapus Juriū, tolimoj šaurinėj Amerikoj, šime Gziese del Nedeldienės abelnesnio Szwentimo smarbus Sudūmimai nusidūda. Je ten didele Draugyste nūbaznū Ponū yra sustojusi, kuri ypaczey už tai procawotis apšėmusi, kad Gelžkeliū Trūkiei, prie kuriū daug Lufstancziū žmoniū Darbo bey Welno tur, šventomis Dienomis mažintusi arba powisam pašlautu. Ta garbingoji Draugyste prie wisū Gelžkeliū Direktoriū tos Žemes išsklausinėjusi, arau tas didynis Trankimas, šventomis Dienomis nusidūdasis, jiems daug Winingės jutentas. Wisi Direktorei atšliepe. Wiens rafe: „Szventos Dienos Darbas ney Ponams ney Darbininkams tikros Naudos ne dūda.“ Antrasis atšliepe: „Ka maczhtu žmogui, kad jis wisą Swietą pelnytu, o taciau patroytu sawo Dufia.“ Tretyšis rafe: „Miera ney joks kūs Jofanas, žmogui daugiaus Winingės dūdas, kaip tas: Atmint, idant Dieną šwenta šwestumbei!“ Wiens šep, kūs taip rafe, bet wisi tame sutare: Jš šventos Dienos Darbū, del cziesiškos

Winingės nusidodancziūjų, iš Tiesos ney jofios Naudos n'iera.

Bjaurus Paniekinimas Nedeldienės bey šwentūjų Dienū bet labay tanky dar ir vrie Laufininkū arba Druods Apgywentojū randasi, o ne tikray prie didelū Dwarū, kur Kumezciei šventomis Dienomis sawo Darbo Dienū Weikalus atšlikti priversti yra, bet ir prie Būrū. — Taip labay i Akis pūlancziū Būdu ant Paweisklo nusidoda ir Pumarū Prowincoj bey su taje susirubežiojancziuj Diderckystej Meksenburg. Gzion jau kone wisi Laukai didiems Dwarponiams priklauso, kurie tanky czielus didžus Kiemus susipirke yra, kuriū Apgywentojei jiems dabar dirbti tur. Szie Darbininkai rods walni žmones yra, ale Priedienininkai budami jie Szluzmoj sawo Dwarpono per wisa Nediele dirba. Tūjų didžiausyšis Pulkas iš tokiū žmoniū pašidaro, kurie ant Pono Grunto sawo pacziū Butelus pašbudawoję tur; Algos Wietoje jiems Dirwos Miežukai pirodyti yra, o tus igyventi tie Diepniejie tikt — Nedeldienėj te prieina. Lengwey yra suprašti, kad widūtinis Gywastis tū žmoniū didey suwargti tur. Kas šventos Dienos ne tur, tas ne tur ney jofios Baznyczios, ney Diwo Žodžio, beje tas galiauseny nengi paties Pono Diwo ne tur. Atmint žmoniū Giminei Wiešpaties Dieną, tay tu jeišei irgi pati Wiešpati atimši. — Berlyne gywena aukšis Dwašškis Pons, Gendrol-Wyskups Būchselis, tasai Patyrimus sawo jaunesnūjų Dienū, butent kaip jis Pumarūse wienam Kieme Kunigs buwęs, i Kungeles surašęs bey išdrukawodines; tūse jis širdingay godžias, kad Nedeldienės Nešwentimas Szirdis pumarisktiū Būrū lyg i išgastingas Pūstynes esas pawertes. — Mos jam Kunigu pastojus, Wyriausybe jiji i tokią Wietą istancziusi, kuri rods seną puikę, iš Plytu bey Akmeniu pabudawota Baznyczia, ale ney jofio Surinkimo ne turėjusi. Tikt dwi arba trys senos Moterelios te atlankiusos Diwo Szluzmą bey telets Waikū. Ale dar wiens pareidawo karštose Wasaros Dienose, butent nekursai stors drabnus Būrs. Tas sėdosi po pat Rozelnyczia ir tūjaus pradėjo miegoti bey nešwanky knarkti. Kunigs, ne žinodams arba ne norėdams kitay toki baisy Trifinimą nuskarti, idawe po Baznyczios wienam Waiknui Grafi, kad jis kitą Sykt ši Knarktoji pastumėš pažadintu. Toktai tas Waikelis ir sekancziose dwejose Nedeldienose wiernay atliko, o wis ir sawo Grafi gawo. Ale trečioj Nedeldienoj knarke Būrs šaudžy aisky ir be Trifinimo. Kaip Būchselis potam Waiking klause, fodel jis šendien sawo Uzdabojimo Urėdą ne pilnawojęs, atfakė Gudrinczus: „Je, man Būrs du Grafu dawe, kad aš jam Pakaju dūcziau.“ Tay Kunigs pašdrasines po Baznyczios Laufininkui išpėjo sakydams:

Byre, kangi tu dar ir pareiti i Baznycia, nieko kito ne norėdams czion daryti, kaip tikt miegoti? — Tai aš Jums pasakysiu, Pon' Kunige", atsiliepe Būrs. „Aš turiu Balandą persifinausti, kad taip karšta yra. Bet sawo Namuse manę Museles taip wargin, kad aš ne galiu užmigti. O Baznycioj jut n'iera Museliu, priegtam czion ir taip gražey wesi yra.“ Jaunasis Kunigs del tokio Atsiliepimo Iyg nutremts pasiliko be stowis, bet potam i sawo Namus pargryzes Diewopi šauke ir prabe, kad Jis susimiltu ant fitu žmoniū, per šwentos Dienos Dirbimą taip išgastingay pasileidusiūjū.

Musū Minister-Prėzidents bey Ciecoryles Kanceleris, Firšis Bismarkis, tur dideli Dwarę, Warcyn wadinama, o tas ir gul Pumarū Prowincoj. Czion pirmto ir kitaip n'ėjo, kaip ant fitu Dwarū. Per Nedėle dirbo Darbininkai sawo Dwarponui, bet Nedėdienoj saw. Kaip toktai Bismarkis pirm keleta Metū patyre, raše jis trumpay ir swarbhey anę Dwarę waldancziam Gaspadorui: „Tas perkreiptasis Būdas tur pasiliauti.“ Ale šis atsiliepe: „Musū žmones ne gal kštaip werstis; kad jie per wisę Nedėle ant ponisfėjū Laukū dirbti tur, tay jiems ant Apdirbimo jū pacziū Dirwū bey Daržū ney joks fits Cziesas ne pasliekt, kaip tikt Nedėdiene.“ Ant to wel atfate Dwaronis, Pons Bismarkis: „Aš ne noru, kad ant mano Dwarū taptu Ponui Diewui išplešta, kas Jo yra; todel tur fitos Dawads itaihytas buti. Kad mano Darbininkams Reikals randas, sawo Dirwas igywentis, arba kad jū Jawai Pjowimui gatawi yra, tay jie pirmjausey te aliekta sawo Darbus, o manūsus po tū. Dirbimas šwentoj Dienoj tur pasiliauti.“

Pono Bismarkio Gaspadorus tūjaus ši naujji Dawadą apfate, o kas iš to sekės? „Kadangi musū Pons taip wiernay už mus rupin, tayji ir mes nu musū Puses jo wierniaus už tai rūpim, kad jis ney jokios Iškadōs ne turėtu“ — taip sako Darbininkai, o kožnas dabar štrophijas, weikiū weikausey su Sawoju atsiliktis, geizdams be Gaisimo ir prie Darbo sawo Pono pristoti. Dar niekados ne nusidawe Lauku Sgywenims taip pakajingay, taip wiernay ir linkimay, su tokiu stipru Inirtimu, kaip dabar. Dwaro Užweizdas iš to didi cziņa Dziaugimą tur ir sawo Ponui del tos Naujnos Žinią dūdams taip rašo: „Tas buwo tikras ir giliungas Numerims. Niekš iš tos Naujnos ne tur didesne Naudą, kaip Pons patš. Wisi Darbai ūmay atlikti buwo.“ — Tay yra Pumarū Prowincai, o ir wisiems fitiems Kampas fur Perkreipimas šwentojo diewisfojo Dawado randasi, labay gražus Paweitšlas. Ak, kad tas bent daug Wasėjeju rastu!

Beda mokina, ant Žodžio daboti.

Anday mes papasakojom apie tą Bedą, i kucę musū reinisfoji Pasuntinyšte del Rynėšū Persėkinėjimo ipūlusi yra, bey apie Išbėgimą musū mielėjū Pasuntiniū iš jū Gywenimū. Ne per seney parleido mums iš plaurino Kampo ands per Mier didžiōs Žemės fits Pasuntinys, wiens iš Amerikōs ten nusustūjū, Žinią apie bais dideli Regiluti, anam Kampe nusidawusi. Bet tas Pasuntinys, taipo rašo:

Didysis Miestas Tyentjyn, fur pirm kokiū Metro Czieso francuziškieje Pasuntinei taip išgastingay razbajauti tape, bey wisas Kampas toli aplinkut po Wandeniū gul. Po didžio, niekados ne patirto ir per wisę šiltaji Laiką patekūšio Lytaus patwino Upe Peiho, prie kuriōs Miestas Tyentjyn gul, ir per sawo Krantus išeidama appyle wisę ši Kampą toli ir placzey su Wendeniu. Labay sunkus yra tas Regilutis. Szimtais stow Kiemai po Wandeniū; Tyweikas žmoniū tame sa ro Galą gawo; o Stailus, i Miestą ant Iššielbėjimo Parbėgusiūjū; pasidaros iš kokiū 70 iki 80 Tufstanczū Dufiū. Kožna Wielele Mieste; nūg kuriōs Wendeniū Prifibriowimą atlaikyti galima buwo, prifimšta yra su Išbėguseiseis, kuriū retay koks daugiaus to iššielbėses tur, kaip tikt tukryji sawo Gywastėsi. Ant wisū Pleciū, wisūje didžiose Butūse bey Balwonū Baznyciose nieko ne matoma, kaip wiens Križdėjims tū Bedonūjū. Ale šis didysis Regilutis perweikia ir ketases kynesiškases Szirdis, o jau keltatę ir šanney minkšta padares yra. Jau ne labay menks yra Stailus tūjū, kurie ši sunkūji Atlankymą per Korawonę už Kriščezioniū Žudymą išranda. Kriščezionisfoji Diewo Szlužba šiczion dar niekados tokiū didziū Staitlumi Rynėsu ne tape aplankyta, dar niekados Klausrojū Pulkas taip daboringay ne klausies Žodžio Apjakymo, kaip dabar fitose Dienose Bedōs. — Ak kaip geray butu tiems bėdniešiemis Rynėšams, kad jie ne tiktay dabar, bet ir wisadōs wiernay ant Žodžio dabotu, tay jut ta didžioji Beda jiems i tikrą Segnonę turėtu pawirsti!

Wisofia Žinia.

† Aukštieje katiliskieje Wystupai wis dar ne laujas, baznytišku Prackimū jiems padūtūsus Klebonus bey fitus mokytus Wyrus korawoti, kurie tam naujam Mofslui, Popiežu per n'apfirinkanti Wyra laikyti, Szinēs deley prišipazinti ne gal. Ale tas jū Korawojims Gylis jau nebetur ir wi daugiaus atšimp. Kartais tas aštrusis Dawadas katiliskōs Baznyciōs jauqi Kelintamjam kone i Szruką pawirtęs yra. Taip nusidawe šiose Dienose Breslawoj, fur wiens aukščia-

šūju Wyškypū, bet ir Bultas Sztadėrijōs Mokytojų arba Professoriū, su jomi iš Wienu ne einancziūju, gwynena. Bons Wyškupas, wieng toki aufštą Mokytoji po Prakeikimu statyti norėdams, prisunte jam Prakeikimo Gromatą per sawo Larną. Ale Professoris ne priėme tą Raštą, sakydams, kad jis tom Keliū su Bonu Wyškupu nieko susirofiti ne turys. Dar tą paczią Dieną gawo Professoris ši swarbuji Raštą per Bustą prisusta. Bet ir nu Gromatnešio jis tą ne priėme, bet jam padawadyjo, kad jis jau dabar neggi per Bustą prisuntintases Firšt-Wyškupo Gromatas priimti ne galys. Taygi jis ne zinodams, tą weikti, kreipēs prie Justyt-Dwario, melsdamis, kad ta Gromata per koki Wakmiūrą i tikrases Rankas nugabenta taptu. Ale Justytū Bonai atsiliepe, kad jie šu tokieis Daiktais ney jokio Darbo ne turi, ir užgyne jam sawo Pagalba. Prakeikti norėdams, Wyškupas n'įmano, ka daryti. O didysis Bultas jau praded Sztufas promyti. Kas bus toliaus? — Juk girdėsim.

Preke Karaliauczuje 6. Juliju.

Ant Turgaus Jawū menkay pareit. Kwieciei 90—96 Sgr. Rugiei 50—56 Sgr. Wiekiei, did., 44—48 Sgr. Wiekiei, mai., 40—43 Sgr. Awizos 29—32 Sgr. Zirniei, rain., 75—85 Sgr. Zirniei, balt., 60—68 Sgr. Koputes 20—25 Sgr. Sziens 22—26 Sgr. Kylograms. Sziandai 10—15 Sgr. Kylog. Swiestas 8—11 Sgr. uš Swarą. Kiausiei 6—7 Sgr. Mandelis. Dabofit! Jawū Prefia dabar wis pagal naujisi Czepeli pribūdama!

A p s a k y m a i.

Mano Milū, Buffing bey Manufakturū Tamorū Kromas yra per didzius Prisiuntimus dar pigley pirktū Tamorū taip apšciey papildytas, ad as kojnam pas manę ateinancziam Pirteėjui labay pigey ir didziame Įšširinkime paslužyti galiu. Driuejiausias audžiamases Medwilnes arba Bumbules, nebalntas, balntas bey wisaip parwūtas kaip ir wisokūte Numeriūse as pardūdu už wisas, labay pigias Prefias, norint wisur wisas brangyn eit.

Johann Kohnert, Tilžeje.

Sunus wiežlybū Tėwū, kurtai ant Kupczyšės Pastmėgimo tur, gal pas manę per Mokintini istoti.

Johann Kohnert, Tilžeje.

Kadangi Gelezis, kaip ir wisi firi Mitolai wis atskar totinay ne menkay brangyn eše, o ir toliaus Pabranginimū nusidūs, tay mes turim žinoma daryti, kad mes Sztangū Geleži kokiame Cziesui ant 1 Sgr. 10 Pf. už Swarą užkėlę esam.

Tilžeje, Julijaus Mėnėšyje 1872.

Szio Miesto Geležiės Kromininkai.

F. W. Schäfer Tilžeje,

Wokiecziū Ulyczioje Num. 14,

pakarney žiną dūda, kad jo

didysis Kromas

audžiamujū Medwilniū,

audžiamujū Wisnū,

mashyniniū Werpaliū

nū šendien prasidedant už Fabrikū Prefias pardūdamas.

F. W. Schäfer, Tilžeje,

Wokiecziū Ulyczioje Num. 14, powisam ties

Wechteriu.

Wielis Kromas

W Fabrikū Prefias

Saulės Szirmū bey Żakėtū šilkiniū ir wilnoniū pigiaus už Szirkimo Prefias.

Georg Sundrieser, Wokiecziū Ulyczioj Num. 14.

Įšpardawimas!

200 Stūkiū Kartunū, šwiest. ir tamsiū po 3 1/2 Sgr.,

100 " Batistū šfelbant neplunkancziu nū 3 1/2 Sgr. prasidedant,

2000 Swarū audžiamujū Bumbuliū po 10 Sgr.,

500 Stūkiū šwieswilnoniū Ceikiū Kleidoms nū 2 1/2 Sgr. prasidedant iki smulkiausių, wislab tai tur greitay perdūta tapti.

Georg Sundrieser,

Tilžėj, Wokiecziū Ulyczioj Num. 14.

Milū bey Buffing po 10 iki 15 Sgr. pigiaus ne kaly šep wisur.

Sytais Szirmū, šilkiniū wilnoniū bey bumbūliniū, dibey pigley.

Šbianfias Kromas Sufraū šludimū šlunfionoms bey šlwalstū.